

40 orädda aktivister på besök i lägren

Fyrtio aktivister från den ockuperade delen av Västsahara besökte lägren under några minnesrika veckor i oktober.

Aktivisterna reste runt till de olika lägren, träffade släktingar, sov utomhus, lärde känna hela SADR:s regering och besökte den befriade delen av Västsahara.

Det blev många möten och fester för besökarna. De såg flyktingarna dansa strutsdansen och de hörde presidenten tala. De mest entusiastiska vid alla möten var alltid aktivisterna. De jublade, kvinnorna drillade med tungorna och de fick alla flyktingarna att ropa med i de slagord som alltid ekar på gatorna vid varje demonstration i den ockuperade delen av Västsahara: Labadir, labadir, an tagrir, al masir. Det finns inget alternativ utom självständighet.

– Fast här i lägren kan vi ropa det utan att bli slagna eller gripna, säger Sidi Essbaai.

Jag träffade några av aktivisterna under deras besök i lägren och överlämnade det senaste numret av tidskriften Västsahara där många av dem kände igen sig på bilderna.

Ahmed Ettanji, 26 år
Använder inte vapen

– Det är stort för oss att komma hit och få träffa vår regering. Eftersom vår regering sagt att vi ska föra en fredlig kamp så gör vi det. Vi har aldrig utfört ett enda terrordåd. Vi använder inte vapen. Vi demonstrerar bara för ett fritt Västsahara, vi ropar slagord, skriver på väggarna och kastar upp den förbjudna västahariska flaggan så den fastnar på telefontrådarna.

Det är för den fredliga kampen vi blir förföljda, fängslade, misshandlade, dödade. Men ingen av oss 40 aktivister som fått komma hit kommer att stanna i lägren. Vi återvänder och fortsätter på samma sätt.

Men om vår regering fattar beslut att det blir krig, då tar vi till vapen.

Sidi Essbaai, 23 år
Lägren en vitamininjektion

– Visst är det lite nervöst. Vi vet inte vad som händer när vi kommer tillbaka. Redan på flygplatsen i Casablanca började det. Vi blev förda in i ett speciellt rum och kroppsvi-

literade, man letade igenom bagaget. Och hotade. När vi kommer tillbaka kanske vi blir torterade, kastade i fängelse, polisen kommer nog att slå våra familjer som väntar på flygplatsen men precis som här kommer vi att skrika ut vårt krav på självständighet så fort vi kliver ur planet: Labadir, labadir, an tagrir, al masir! Det har vi ropat hela tiden här i lägren och det är så skönt att alla här ropar vårt slagord tillsammans med oss. Det här besöket är som en vitamininjektion för vi har mött ett så stort stöd. Det behövs för att ge oss styrka så vi orkar fortsätta.

Hamma Lamine: "Om de dödar mig, gör det inget."

Hamma Lamine, 29 år
Försöker stoppa marockanernas knarkhandel

Släktingar i lägret 27 februari bjuder på stor fest med getkött och dadlar och andra läckerheter när Hamma kommer dit. Alla vill höra om livet i hemlandet och höra historien om hur han fick armen avslagen med en spade av en ilsken marockan för några veckor sedan.

– Jag studerade internationell rätt och klassisk arabiska på universitet i Casablanca, berättar han, men till slut gick det inte att forställa på grund av trakasserier mot västahariska studenter. Då återvände jag till familjen i Dakhla. Jag började organisera ungdomar men polisen och militären såg mig som en farlig uppviglare. Jag och tre andra tvingades lämna vårt land i en upp-

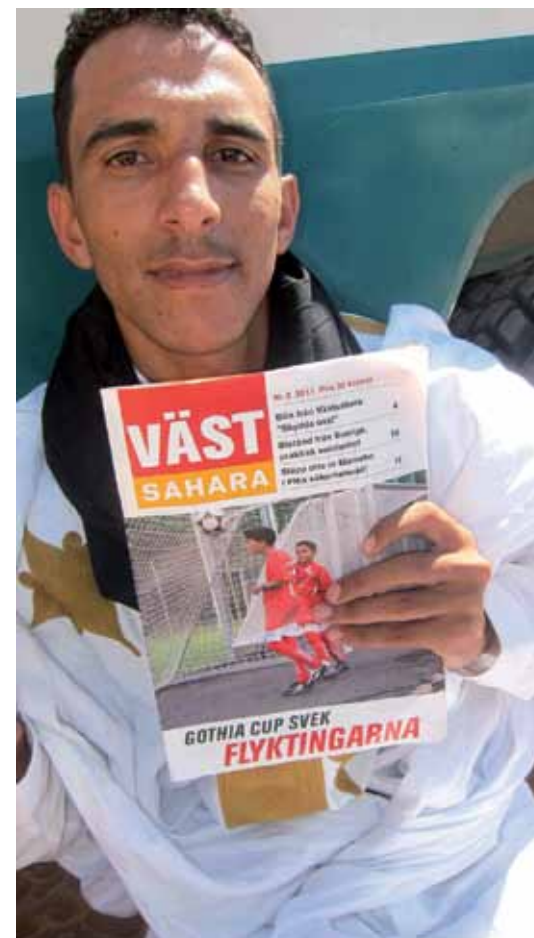

"Vi vet inte vad som händer när vi kommer tillbaka. Kanske blir vi torterade, kastade i fängelse, polisen kommer nog att slå våra familjer som väntar på flygplatsen."

blåsbar livbåt med en 25 hästars motor. Vi stack på vintern när det var storm för att inte bli upptäckta. Det gick, men en av kamraterna var mycket dålig, han kräcktes hela tiden. Trots sju meter höga vågor klarade vi oss iland på Gran Canaria.

– Jag fick jobb med att leda turister runt Spanien och lyckades få spansk uppehållstillstånd. Det var det som var mitt mål. Då vågade jag återvända till Dakhla och familjen. Med spanska papper är man mycket säkrare. Det var i fjol jag återvände. Jag försökte försörja mig genom att fiska bläckfisk, men polisen tog mig och sa att om de såg mig fiska igen skulle jag få sex månaders fängelse. Repressionen i Dakhla har ökat för varje månad. Fram till i år var fienden militären och polisen. Nu började helt vanliga marockaner vända sig mot oss. Jag ordnande en demonstration i vår stadsdel, vi västaharier bor i en, marockanerna i en annan. Då blev jag överfallen av en man med spade. Han slog av mig armen. Sjukhuset i Dakhla tog inte emot mig, Jag hade fruktansvärda smärtor, min mamma fick åka buss med mig till El Aaiún. Där blev jag opererad till slut. Vi fick betala 1200 euro för att de skulle ta hand om mig. När jag kom ut fick jag veta att jag skulle få följa med på den här resan till lägren. Lägren är mycket annorlunda än vad som står i tidningarna i Marocko. Där står det att lägren är fängelser, att varje läger är omgiven av en hög mur och ingen får gå ut. Det är lögn. Alla är fria här och här finns trygghet. Men jag är ivrig att komma tillbaka.

– Jag tänker fortsätta att tala med de unga. Marockanerna satsar på att försöka sälja

"Vi har aldrig utfört ett enda terrordåd."

knark och sprit till våra ungdomar. Det är för att de inte ska ägna sig åt politisk kamp. Jag försöker stoppa knarkhandeln. Och få ungdomarna engagerade. Om jag är rädd att återvända? Nej. Eftersom jag hade såna smärtor när armen blev avslagen vet jag att

jag klarar allt. Jag är inte rädd längre för att bli torterad. Om de dödar mig gör det inget. Om de som kommer efter mig får leva i fred, då har det varit värt det.

Fatma Laskier och Hadhoum Lamjid
Första gången sen 1975 sov de en hel natt utan att vakna av rädsla

Två äldre kvinnor, Fatma och Hadhoum, bär hela tiden med sig två fotografier som de visar upp. Det ena är på en fängslad son, det andra en fängslad systerson, en pojke som vuxit upp med henne och som hon betraktar som sin egen son. Båda har söner och släktingar som försvunnit spårlost när det försökt ta sig med båt från Västsahara till Kanarieöarna.

Vi sätter oss ner i sanden i skuggan av en lastbil medan resten av aktivisterna finns inne i ett hus och lyssnar på tal till deras ära. Trots den obarmhertiga hetten talar båda ivrigt och hela tiden i munnen på varandra.

– Våra kära blev gripna vid fredsläget Gdeim Izik i fjol. De sitter i fängelse nu. Vi har inte hört något från dem på fem månader. Men vi hade i alla fall levt några lyckliga dagar i det ockuperade Västsahara. Det var under fredsläget för ett år sedan.

Båda har de vuxit upp som nomader. Plötsligt fick de veta att de skulle sy tält. De satt hemma och sydde tält för hand i hemlighet.

– Det var som i vår barndom. När fredsläget restes var det 8000 tält och 20000 personer. Inte alla tält var handsydda, en del var köpta.

– Det kändes underbart att flytta in i tältstaden. Det var både som förr och något helt

nytt. Något hoppfullt. Nu skulle omvärlden få höra om vår kamp, vi skulle få hjälp. Vi lagade tre mål mat om dagen i stora grytor. Ris. Gofio. Pasta. Couscous. Vi bakade bröd i sanden som vi gjort i öknen. Vi som vuxit upp i tält i öknen kände oss som hemma. Det var en sån glädje.

– Men på natten den 8 november i fjol klockan fem på morgonen hörde vi helikoptrar och rusade ut ur tälten. Vi möttes av tår-gasbomber. Tårarna rann, vi kunde inte andas. Samtidigt rusade poliser och militärer in, de kastade sten, slog oss med batonger. De grep min son framför mina ögon, säger den ena kvinnan. Och min systerson, säger den andra.

De bra handsydda tälten stal militären och polisen. De sämre eldade de upp.

Sen dess demonstrerar de här två kvinnorna fyra dagar i veckan.

Båda har blivit misshandlade, skadade vid demonstrationerna, de har blivit dunkande i huvudet med batonger.

– När vi uppsökt sjukhuset för att få vård för våra skador har dom sagt: Ni är västaharier. De här skadorna är från intifadan. Ni får ingen vård.

Både tycker att tiden i fredsläget var en underbar tid, trots att de innerst inne var mycket rädda.

– Vi skulle vilja resa ett nytt fredsläger. Men för att stoppa det har Marocko förbjudit oss att ha tält.

– Vi var bland de 40 som fick resa till lägren. Här känner vi frihet. Här kan vi säga vad vi vill.

– I natt sov vi hos släktingar. Det var första gången sedan 1975 vi kunde sova en hel natt utan att vakna och vara rädda för att marockanerna skulle komma inrusande. Vi sov på madrasser utanför huset under stjärnhimlen. Det har vi inte kunnat göra sedan 1975. Det var underbart. Vi kommer aldrig att glömma den natten.

– Men vi kan inte tänka oss att stanna här i lägren. Kampen väntar. Vi kommer att fortsätta att demonstrera fyra dagar i veckan. Vi tänker inte sluta förrän vi nått vårt mål, vårt lands frihet.

Och så gjorde Fatma och Hadhoum som de gjort så många gånger förr under sin resa till lägren. De gjorde fredstecknet och drillade med tungorna och skanderade: Labadir labadir, an tagrir, al masir, Det finns ingen annan utväg än självständighet. Och skratade uppsluppet.

Hur gick det för de 40 aktivisterna? När de kom tillbaka blev de gripna och kroppsvi- terade på flygplatsen och allt skrivet material togs ifrån dem. Men efter protester blev alla släppta och de fick tillbaka allt det beslagtagna materialet, även tidskriften Västsahara.

Text och bild: Monica Zak